

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 11 listopada 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Doręczanie dokumentów sądowych i pozasądowych — Pojęcie „dokumentu pozasądowego” — Dokument prywatny — Skutki transgraniczne — Funkcjonowanie rynku wewnętrznego

W sprawie C-223/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de Primera Instancia n°7 de Las Palmas de Gran Canaria (Hiszpania) postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 maja 2014 r., w postępowaniu:

Tecom Mican SL,

José Arias Domínguez,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano (sprawozdawca), wiceprezes, pełniący obowiązki prezesa pierwszej izby, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 marca 2015 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Tecom Mican SL przez T. Rosalesa Hernández, abogado,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Gavelę Llopis, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez T. Henzego i J. Kemper, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego przez M. Fehéra i G. Koósa, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandes, A. Fonsecę Santos oraz R. Chambel Margarido, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Castillo de la Torra oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 16 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. L 324, s. 79).
- 2 Wniosek ten został złożony w związku z odwołaniem wniesionym przed Juzgado de Primera Instancia n°7 de Las Palmas de Gran Canaria (sądem pierwszej instancji nr 7 w Las Palmas Gran Canaria) przez przedstawiciela handlowego, spółkę Tecom Mican SL (zwaną dalej „spółką Tecom”) od decyzji sekretarza tego sądu, w drodze której to decyzji odmówił on, poza postępowaniem sądowym, doręczenia spółce MAN Diesel & Turbo SE (zwanej dalej „spółką MAN Diesel”) wezwania.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Artykuł 17 konwencji haskiej z dnia 15 listopada 1965 r. o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (zwanej dalej „konwencją haską z 1965 r.”) stanowi:

„Dokumenty pozasądowe wydawane przez organy i urzędników sądowych jednego umawiającego się państwa mogą być przekazywane w celu doręczenia w innym umawiającym się państwie, z uwzględnieniem sposobów i postanowień niniejszej konwencji”.

- 4 Praktyczny podręcznik stosowania konwencji haskiej, wydany w 2006 r. [Bureau permanent de la conférence de La Haye de droit international privé (Stałe Biuro Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego), Manuel pratique sur le fonctionnement de la Convention Notification de La Haye (Praktyczny podręcznik stosowania konwencji haskiej o doręczaniu), wyd. 3, Bruylant, Bruksela, 2006], stanowi w szczególności, że „dokumenty pozasądowe różnią się od dokumentów sądowych tym, że nie są bezpośrednio związane z postępowaniem i od dokumentów czysto prywatnych tym, że wymagają interwencji »organów lub urzędników sądowych«”.

Prawo Unii

- 5 Aktem z dnia 26 maja 1997 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła na podstawie art. K.3 TUE (art. K–K.9 TUE zostały zastąpione przez art. 29 UE–42 UE) Konwencję o doręczaniu w państwach członkowskich Unii Europejskiej sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. C 261, s. 1, zwaną dalej „konwencją z 1997 r.”).

- 6 Konwencja ta nie zawiera definicji pojęcia „dokumentu pozasądowego”. Niemniej sprawozdanie wyjaśniające do przyjętej na podstawie art. K.3 TUE konwencji o doręczaniu w państwach członkowskich Unii Europejskiej sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1997, C 261, s. 26) wskazuje w komentarzu do art. 1 tej konwencji co następuje:

„[...] W odniesieniu do dokumentów pozasądowych nie wydaje się możliwe podanie ich precyzyjnej definicji. Uznać można, iż chodzi o dokumenty sporządzone przez urzędnika państwowego, jak akt notarialny czy dokument komornika sądowego, lub dokumenty sporządzone przez organy publiczne państwa członkowskiego lub dokumenty, których charakter i znaczenie uzasadniają doręczenie i podanie do wiadomości ich adresatom w drodze oficjalnego postępowania”.

- 7 Wspomniana konwencja nie została ratyfikowana przez państwa członkowskie.

- 8 Wzorowane na jej treści rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 160, s. 37 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 1, s. 227) przewidywał w swoim art. 16:

„Dokumenty pozasądowe mogą być przekazywane w celu doręczenia w innym państwie członkowskim zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia”.

- 9 Artykuł 17 lit. b) tego rozporządzenia przewidywał sporządzenie wykazu dokumentów, które mogą być doręczane na podstawie wspomnianego rozporządzenia.

- 10 Wykaz ten stanowił załącznik II do decyzji Komisji 2001/781/WE z dnia 25 września 2001 r. ustanawiającej podręcznik agencji przyjmujących oraz słownik dokumentów, jakie mogą być doręczane na mocy rozporządzenia nr 1348/2000 (Dz.U. L 298, s. 1, i – sprostowania – Dz.U. 2002, L 31, s. 88, i Dz.U. 2003, L 60, s. 3), zmienionej decyzją Komisji 2007/500/WE z dnia 16 lipca 2007 r. (Dz.U. L 185, s. 24). Zawierał on informacje przekazane przez państwa członkowskie na podstawie art. 17 lit. b) rozporządzenia nr 1348/2000. W przypadku Królestwa Hiszpanii wskazuje się tam między innymi, że „[w] odniesieniu do dokumentów pozasądowych, które mogą być doręczane, chodzi o dokumenty niesądowe wydawane przez organ publiczny właściwy do dokonywania doręczeń na podstawie prawa hiszpańskiego”.

- 11 Rozporządzenie nr 1348/2000 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem nr 1393/2007.

- 12 Zgodnie z motywami 2 i 6 rozporządzenia nr 1393/2007:

„(2) Prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga poprawy i przyspieszenia przepływu dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych w celu ich doręczania pomiędzy państwami członkowskimi.

[...]

(6) Skuteczne i szybkie procedury sądowe w sprawach cywilnych wymagają przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych w szybkim i bezpośrednim trybie między wyznaczonymi przez państwa członkowskie organami lokalnymi. [...]”.

- 13 Artykuł 2 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Każde państwo członkowskie wyznacza urzędników państwowych, organy lub inne osoby, zwane dalej »jednostkami przekazującymi«, właściwe do przekazywania dokumentów sądowych lub pozasądowych, które mają zostać doręczone w innym państwie członkowskim”.

- 14 Zgodnie z art. 23 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia Królestwo Hiszpanii poinformowało Komisję Europejską o wyznaczeniu Secretario Judicial (sekretarza sądów krajowych, zwanego dalej „sekretarzem”) jako „jednostkę przekazującą”.
- 15 Artykuły 12–15 rozporządzenia nr 1393/2007 przewidują „inne sposoby przekazywania i doręczania dokumentów sądowych”.
- 16 Artykuł 16 tego rozporządzenia brzmi następująco:
- „Dokumenty pozasądowe mogą być przekazywane do doręczenia w innym państwie członkowskim zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia”.

Prawo hiszpańskie

- 17 W drodze Ley 12/1992, sobre contrato de agencia (ustawy 12/1992 o umowie agencyjnej) z dnia 27 maja 1992 r. (BOE z dnia 29 maja 1992 r., zwanej dalej „ustawą 12/1992”) dokonano transpozycji do prawa hiszpańskiego dyrektywy Rady 86/653/EWG z dnia 18 grudnia 1986 r. w sprawie koordynacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do przedstawicieli handlowych działających na własny rachunek (Dz.U. L 382, s. 17).
- 18 Artykuł 15 ust. 2 ustawy 12/1992 stanowi:
- „Przedstawiciel może domagać się wglądu do ksiąg rachunkowych dającego zlecenie w zakresie niezbędnym do umożliwienia mu sprawdzenia wszystkich informacji dotyczących należnych mu prowizji, w formie przewidzianej w kodeksie handlowym. Przedstawiciel jest również uprawniony do uzyskania informacji, którymi dysponuje dający zlecenie i które są niezbędne do sprawdzenia kwoty wspomnianych prowizji”.
- 19 Artykuł 28 omawianej ustawy zatytułowany „Roszczenie o świadczenie wyrównawcze” stanowi:
- „1. W przypadku rozwiązania umowy agencyjnej zawartej na czas określony lub nieokreślony przedstawiciel, który pozyskał nowych klientów na rzecz dającego zlecenie lub doprowadził do znacznego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, ma prawo do świadczenia wyrównawczego, jeżeli jego wcześniejsza działalność może nadal przynosić istotne korzyści dającego zlecenie, a biorąc pod uwagę istnienie klauzuli o zakazie konkurencji, utratę przez przedstawiciela handlowego prowizji oraz inne okoliczności danej sprawy, zapłata tego świadczenia jest słuszna.
- [...]”.
- 20 Na podstawie art. 31 ustawy 12/1992:
- „Roszczenie o zapłatę świadczenia wyrównawczego lub odszkodowania za wyrządzone szkody przedawnia się z upływem roku od dnia rozwiązania umowy”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 21 MAN Diesel, spółka prawa niemieckiego, i Tecom, spółka prawa hiszpańskiego, zawarły w listopadzie 2009 r. umowę agencyjną.
- 22 W dniu 8 marca 2012 r. spółka MAN Diesel, w drodze jednostronnego oświadczenia woli, wypowiedziała tę umowę ze skutkiem od dnia 31 grudnia 2012 r.

- 23 W następstwie rozwiązania tej umowy spółka Tecom, w dniu 19 listopada 2013 r., zwróciła się do sekretarza Juzgado de Primera Instancia n°7 de Las Palmas de Gran Canaria o doręczenie spółce MAN Diesel za pośrednictwem właściwego podmiotu niemieckiego wezwania, na mocy ustawy 12/1992, do zapłaty zarówno kwoty, którą spółka Tecom uznała za jej należną jako świadczenie wyrównawcze, oraz kwot związanych z naliczonymi, a niewypłaconymi prowizjami, lub – tytułem pomocniczym – udzielenia informacji rachunkowych. W piśmie tym wskazano dodatkowo, że takie samo wezwanie zostało już wysłane do spółki MAN Diesel w postaci innego pisma sporządzonego przed hiszpańskim notariuszem w celu nadania mu mocy aktu notarialnego.
- 24 W dniu 11 grudnia 2013 r. sekretarz odmówił uwzględnienia wniosku złożonego przez spółkę Tecom, uznając, że nie toczy się żadne postępowanie sądowe wymagające skorzystania z żądanej wzajemnej pomocy sądowej.
- 25 Następnego dnia spółka Tecom złożyła zażalenie na tę odmowę, podnosząc, że stosownie do wyroku Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 nie wymaga istnienia toczącego się postępowania dla wszczęcia procedury doręczenia dokumentu pozasądowego takiego jak dokument będący przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym.
- 26 W każdym razie, w celu dochowania przewidzianego w art. 31 ustawy 12/1992 terminu do dochodzenia roszczeń o świadczenie wyrównawcze wynoszącego jeden rok od dnia rozwiązania umowy spółka Tecom, w dniu 13 grudnia 2013 r., doręczyła spółce MAN Diesel za pośrednictwem hiszpańskiego notariusza inne wezwanie do zapłaty naliczonych a niewypłaconych prowizji oraz świadczenia wyrównawczego.
- 27 W drodze postanowienia z dnia 20 grudnia 2013 r. sekretarz oddalił zażalenie i utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję odmowną, uznając, że nie można traktować każdego dokumentu prywatnego jako „dokumentu pozasądowego” podlegającego „doręczeniu” w rozumieniu art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007. W szczególności orzekł on, że jedynie dokumenty pozasądowe, które z uwagi na swoją naturę lub formalny charakter wywołują określone skutki prawne, mieszczą się w zakresie stosowania tego rozporządzenia.
- 28 W drodze pisma z dnia 2 stycznia 2014 r. spółka Tecom złożyła odwołanie od tego postanowienia, podnosząc, że nawet dokument czysto prywatny może zostać doręczony jako „dokument pozasądowy” w rozumieniu art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007.
- 29 Rozpoznając tę sprawę Juzgado de Primera Instancia n°7 de Las Palmas de Gran Canaria przypomniał, że rzeczywiście zgodnie z wyrokiem Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) pojęcie „dokumentu pozasądowego” w rozumieniu omawianego art. 16 jest pojęciem autonomicznym prawa Unii i że współpraca sądowa, o której mowa w tym artykule i przewidziana przez rozporządzenie nr 1393/2007, „może mieć miejsce zarówno w ramach postępowania sądowego, jak i poza takim postępowaniem”. Niemniej sąd ten wskazał także, iż nie dysponuje on żadnymi wskazówkami umożliwiającymi mu stwierdzenie, czy dany dokument, którego nie wydał ani nie sporządził organ lub urzędnik państwowy, może zostać uznany za „dokument pozasądowy”.
- 30 W tych okolicznościach Juzgado de Primera Instancia n°7 de Las Palmas de Gran Canaria postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy można uznać za »dokument pozasądowy« w rozumieniu art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 dokument całkowicie prywatny, niezależnie od tego, że nie został on wydany ani przez organ władzy publicznej, ani przez urzędnika państwowego, niesprawującego funkcji sądowych?
 - 2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy za dokument pozasądowy można uznać jakikolwiek dokument prywatny, czy też dokument ten winien spełniać określone wymagania?

- 3) Również w przypadku gdy dokument prywatny spełnia określone wymagania, czy obywatel Unii może wnosić o doręczenie w trybie art. 16 obecnie obowiązującego rozporządzenia nr 1393/2007, jeżeli dokonał już doręczenia za pośrednictwem innego niż sądowy organ władzy publicznej takiego jak notariusz?
- 4) Wreszcie, czy należy uwzględnić do celów art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 okoliczność, że współpraca ta ma skutki transgraniczne i jest niezbędna do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego? Kiedy należy uznać, że współpraca ma »skutki transgraniczne i jest niezbędna do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego«?».

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 31 Poprzez pierwsze i drugie pytanie prejudycjalne, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy i, w stosownym wypadku, na jakich warunkach art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „dokumentu pozasądowego”, o którym mowa w tym przepisie, obejmuje dokument prywatny, który nie został sporządzony lub poświadczony przez organ władzy publicznej lub urzędnika państwowego.
- 32 W celu udzielenia użytecznej odpowiedzi na te pytania należy w pierwszym rzędzie przypomnieć, że w odniesieniu do pojęcia „dokumentu pozasądowego” zawartego w art. 16 rozporządzenia nr 1348/2000, uchylonego i zastąpionego przez rozporządzenie nr 1393/2007, Trybunał orzekł już, że pojęcie to należy traktować jako autonomiczne pojęcie prawa Unii (wyrok Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 49, 50). Jak podkreślił również rzecznik generalny w pkt 46 opinii, nie ma zaś żadnego powodu, aby nie interpretować w sposób analogiczny tego samego pojęcia „dokumentu pozasądowego”, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007.
- 33 W tym względzie należy również zauważyć, że, jak orzekł już Trybunał, omawiane pojęcie dokumentu pozasądowego powinno być rozumiane szeroko i nie może być ograniczone wyłącznie do dokumentów wydanych w ramach postępowania sądowego, jako że może zawierać także dokumenty sporządzone przez notariuszy (zob. podobnie wyrok Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 56–59).
- 34 Stwierdzenie to nie pozwala jednak samo w sobie na zdecydowanie, czy takie pojęcie obejmuje jedynie dokumenty sporządzone lub poświadczane, poza postępowaniem sądowym, przez organ władzy publicznej lub urzędnika państwowego, czy też rozciąga się także na dokumenty prywatne.
- 35 Wobec braku precyzyjnego brzmienia art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 do określenia w tym celu zakresu omawianego pojęcia należy uwzględnić, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, kontekst wspomnianego art. 16 oraz cele realizowane przez to rozporządzenie, a także, w danym wypadku, jego genezę (zob. wyroki: Drukarnia Multipress, C-357/13, EU:C:2015:253, pkt 22; Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 30).
- 36 W pierwszym rzędzie – w odniesieniu do kontekstu – warto przypomnieć, że rozporządzenie nr 1393/2007, przyjęte na podstawie art. 61 lit. c) WE, ustanawia, jak zostało to wskazane w jego motywie 1, mechanizm wewnątrzwspólnotowego doręczania dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, mający na celu stopniowe ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

- 37 W tym względzie należy także zauważyć, że rozporządzenie to – zgodnie z jego motywem 2 – ma na celu poprawienie i przyspieszenie przepływu między państwami członkowskimi dokumentów sądowych i pozasądowych dotyczących spraw cywilnych lub handlowych, aby wzmocnić prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego (zob. podobnie wyroki: Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 29, 34; a także Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 54).
- 38 Ponieważ żadna decydująca wskazówka nie wynika jednak z tych doprecyzowań odnoszących się do zakresu pojęcia dokumentu pozasądowego, wydaje się konieczne zbadanie innych istotnych elementów także w pracach przygotowawczych do przyjęcia rozporządzenia nr 1393/2007, a w szczególności w kontekście problematyki rozwoju współpracy sądowej w sprawach cywilnych, w zakres której wpisuje się to rozporządzenie (zob. podobnie wyrok Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, pkt 50).
- 39 W tym względzie należy przypomnieć, że w drodze aktu z dnia 26 maja 1997 r., jeszcze przed wejściem w życie rozporządzenia nr 1348/2000, Rada przyjęła konwencję z 1997 r.
- 40 Konwencja ta nie zawierała definicji pojęcia dokumentu pozasądowego. Jednakże wskazane w pkt 6 niniejszego wyroku sprawozdanie wyjaśniające do tej konwencji wskazywało w komentarzu do art. 1, że pojęcie to może obejmować nie jedynie dokumenty sporządzone przez urzędnika państwowego, takie jak akt notarialny czy akt komornika sądowego, czy też dokumenty sporządzone przez organy publiczne państwa członkowskiego, ale także dokumenty prywatne, „których charakter i znaczenie uzasadniają doręczenie i podanie do wiadomości ich adresatom z zachowaniem urzędowej procedury”.
- 41 Mimo iż wspomniana konwencja nie została ratyfikowana przez państwa członkowskie, posłużyła ona niemniej jako źródło inspiracji przy opracowywaniu rozporządzenia nr 1348/2000, którego przyjęcie wyraźnie miało na celu uwzględnienie wyników osiągniętych w ramach negocjacji w sprawie zawarcia tej konwencji.
- 42 Wprawdzie rozporządzenie nr 1348/2000 również nie zawierało ścisłej i jednolitej definicji dokumentu pozasądowego, a na mocy art. 17 lit. b) tego rozporządzenia nałożono na Komisję jedynie obowiązek ustalenia wspólnie z państwami członkowskimi wykazu wymieniającego dokumenty mogące zostać doręczone, o których przekazane przez wspomniane państwa członkowskie informacje miały zresztą jedynie czysto orientacyjne znaczenie (zob. wyrok Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 46, 47).
- 43 Analiza tego sprawozdania wskazuje jednak, że państwa członkowskie – pod nadzorem Komisji – określiły w różny sposób dokumenty, które ich zdaniem mogą być doręczane na podstawie wspomnianego rozporządzenia (zob. wyrok Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 47), zawierając w kategorii dokumentów pozasądowych, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 36 opinii, nie wyłącznie dokumenty wydane przez organy władzy publicznej, czy też urzędników państwowych, ale także dokumenty prywatne mające szczególne znaczenie w danym porządku prawnym.
- 44 Z całości powyższych rozważań można wywnioskować, że – zgodnie z wytycznymi wynikającymi z przytoczonego w pkt 33 niniejszego wyroku orzecznictwa oraz jak zauważył rzecznika generalny w pkt 60 opinii – pojęcie „dokumentu pozasądowego” w rozumieniu art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować jako obejmujące zarówno dokumenty sporządzone lub poświadczane przez organy władzy publicznej lub urzędników państwowych, a także dokumenty prywatne, których formalne przekazanie ich adresatowi mającemu miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą jest niezbędne do wykonywania, udowodnienia lub ochrony prawa, bądź roszczeń w sprawach cywilnych lub handlowych.

- 45 Transgraniczne przekazywanie takich dokumentów za pomocą ustanowionemu przez rozporządzenie nr 1393/2007 mechanizmu doręczania przyczynia się bowiem do wzmocnienia współpracy w sprawach cywilnych lub handlowych, prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz wspomaga stopniowe ustanawianie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej.
- 46 W świetle powyższych rozważań na pytania pierwsze i drugie należy udzielić odpowiedzi, że art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „dokumentu pozasądowego”, o którym mowa w tym przepisie, nie obejmuje jedynie dokumentów sporządzonych lub poświadczonych przez organy władzy publicznej lub urzędników państwowych, ale także dokumenty prywatne, których formalne przekazanie ich adresatowi mającemu miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą jest niezbędne do wykonywania, udowodnienia lub ochrony prawa bądź roszczeń w sprawach cywilnych lub handlowych.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 47 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy rozporządzenie nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że doręczenie dokumentu pozasądowego zgodnie z ustanowionymi przez to rozporządzenie zasadami jest dopuszczalne nawet wtedy, gdy pierwsze doręczenie tego dokumentu zostało już dokonane inną drogą przekazania.
- 48 Tytułem wstępu należy zauważyć, że ani z aktów sprawy, ani z wyjaśnień udzielonych przez strony w trakcie rozprawy nie wynika jasno, czy pierwsze doręczenie, o którym mowa w tym pytaniu, zostało przeprowadzone za pomocą innej drogi przekazania nieprzewidzianej przez rozporządzenie nr 1393/2007 lub innego, ustanowionego przez to rozporządzenie sposobu przekazywania.
- 49 W tych okolicznościach w celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi należy w pierwszej kolejności zbadać przypadek, w którym wnioskodawca dokonał pierwszego doręczenia na podstawie zasad nieprzewidzianych przez rozporządzenie nr 1393/2007.
- 50 W tym względzie wystarczy przypomnieć, że brzmienie art. 1 ust. 1 tego rozporządzenia precyzuje, iż znajduje ono zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, „w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu [...] pozasądowego z jednego państwa członkowskiego do drugiego po to, by go doręczyć” (wyrok Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 20).
- 51 W tym kontekście, jak orzekł już Trybunał, wspomniane rozporządzenie przewiduje jedynie dwie okoliczności, w jakich doręczenie dokumentu między państwami członkowskimi jest wyłączone z zakresu jego stosowania i nie może zostać przeprowadzone w sposób przewidziany przez to rozporządzenie, czyli, po pierwsze, w przypadku gdy adres zamieszkania lub zwykłego pobytu adresata nie jest znany, oraz po drugie, w przypadku gdy adresat ustanowił upoważnionego przedstawiciela w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie sądowe (zob. wyrok Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 24).
- 52 Jest tym samym bezsporne, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 75 opinii, że rozporządzenie nr 1393/2007 nie przewiduje żadnego innego wyjątku od możliwości skorzystania ze sposobów ustanowionych w celu przekazania dokumentu pozasądowego pomiędzy państwami członkowskimi, w przypadku gdy wnioskodawca doręczył już uprzednio ten sam dokument drogą przekazania inną niż te przewidziane przez owo rozporządzenie.
- 53 Wynika z tego, że w takim wypadku doręczenie transgraniczne danego dokumentu pozasądowego zgodnie z ustanowionymi przez rozporządzenie nr 1393/2007 sposobami przekazywania pozostaje dopuszczalne.

- 54 W drugiej kolejności, w odniesieniu do konsekwencji związanych z przypadkiem, w którym wnioskodawca dokonał pierwszego doręczenia zgodnie z zasadami ustanowionymi przez rozporządzenie nr 1393/2007, należy zauważyć, że rozporządzenie to w sposób wyczerpujący ustanawia różne sposoby przekazywania (zob. wyrok Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 32) znajdujące, na mocy jego art. 16, zastosowanie do doręczeń dokumentów pozasądowych.
- 55 W szczególności art. 2 tego rozporządzenia stanowi, że przekazywanie dokumentów należy dokonywać zasadniczo między jednostkami przekazującymi a jednostkami przyjmującymi wyznaczonymi przez państwa członkowskie (wyrok Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 30).
- 56 Dodatkowo wspomniane rozporządzenie przewiduje w sekcji 2 inne możliwe sposoby przekazywania takie jak przekazanie drogą konsularną lub dyplomatyczną, czy też doręczenie przez przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych, za pośrednictwem poczty albo jeszcze – na żądanie każdej zainteresowanej osoby – bezpośrednio przez urzędników sądowych, innych urzędników lub inne właściwe osoby państwa przyjmującego (wyrok Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 31).
- 57 W tym kontekście należy jednak wyjaśnić, że, po pierwsze, rozporządzenie nr 1393/2007 nie ustanowiło hierarchii różnych przewidzianych przez nie sposobów przekazywania (wyroki: Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, pkt 31; Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, pkt 20).
- 58 Po drugie, należy zauważyć, że, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 78 i 79 opinii, w celu zapewnienia szybkiego transgranicznego przekazywania danych dokumentów rozporządzenie to nie wymaga ani od jednostek przekazujących, ani jednostek przyjmujących, ani przedstawicieli dyplomatycznych, czy konsularnych, ani od urzędników sądowych, innych urzędników, czy też innych właściwych osób państwa przyjmującego kontroli stosowności lub trafności podstaw, dla których wnioskodawca domaga się doręczenia dokumentu w drodze ustanowionych sposobów przekazywania.
- 59 Z rozważań tych wynika, że w zakresie doręczania dokumentów pozasądowych wnioskodawca może wybrać nie tylko jeden z ustanowionych przez rozporządzenie nr 1393/2007 sposobów przekazywania dokumentów, lecz może także skorzystać, jednocześnie lub kolejno, z kilku sposobów, które uzna on w danych okolicznościach za najdogodniejsze lub najwłaściwsze (zob. podobnie wyrok Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, pkt 21, 22, 31).
- 60 W konsekwencji doręczenie dokumentu pozasądowego w drodze jednego ze sposobów przewidzianych przez rozporządzenie nr 1393/2007 pozostaje skuteczne, nawet jeśli pierwsze przekazanie tego dokumentu zostało już dokonane w sposób inny niż przewidziany w owym rozporządzeniu.
- 61 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że rozporządzenie nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że doręczenie dokumentu pozasądowego zgodnie z ustanowionymi przez to rozporządzenie zasadami jest dopuszczalne nawet wtedy, gdy pierwsze doręczenie tego dokumentu zostało już dokonane przez wnioskodawcę inną drogą przekazania nieprzewidzianą przez wspomniane rozporządzenie lub za pomocą innego, ustanowionego przez to rozporządzenie sposobu przekazywania.

W przedmiocie pytania czwartego

- 62 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 16 rozporządzenia nr 1393/2014 należy interpretować w ten sposób, że w celu zastosowania tego przepisu należy każdorazowo sprawdzić, czy doręczenie dokumentu pozasądowego wywołuje skutki transgraniczne i jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

- 63 W tym względzie, w pierwszej kolejności, w odniesieniu do skutków transgranicznych wystarczy przypomnieć, że rozporządzenie nr 1393/2007 jest środkiem, który zgodnie z art. 61 lit. c) WE i 65 WE, wchodzi w zakres współpracy sądowej w sprawach cywilnych, która wywiera właśnie skutki transgraniczne (zob. podobnie wyrok *Roda Golf & Beach Resort*, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 53).
- 64 W związku z tym art. 1 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia przewiduje wyraźnie, że z zastrzeżeniem wyłączonych sektorów, rozporządzenie to ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu sądowego lub pozasądowego „z jednego państwa członkowskiego do drugiego”, po to by go doręczyć.
- 65 W rezultacie ze względu na to, że skutki transgranicznego przekazania dokumentu sądowego lub, jak w niniejszym przypadku, dokumentu pozasądowego stanowią przesłankę obiektywną zastosowania rozporządzenia nr 1393/2007, należy je traktować jako zawsze występujące, w sytuacji gdy doręczenie takiego dokumentu wchodzi w zakres stosowania tego rozporządzenia i w związku z tym musi zostać przeprowadzone zgodnie z przewidzianym przez to rozporządzenie systemem.
- 66 W drugiej kolejności, bezsporne jest, jak wynika z motywu 2 rozporządzenia nr 1393/2007, że prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego stanowi główny cel mechanizmu przewidzianego przez wspomniane rozporządzenie (zob. podobnie wyrok *Roda Golf & Beach Resort*, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 55).
- 67 W tym kontekście, o ile wszystkie przewidziane przez to rozporządzenie sposoby przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych zostały wyraźnie wprowadzone dla osiągnięcia wskazanego celu, słuszenie można twierdzić, że w momencie, gdy przesłanki zastosowania tych sposobów są spełnione, doręczenie takich dokumentów automatycznie przyczynia się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- 68 W konsekwencji, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 71 opinii, prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego nie może być uważane za element podlegający sprawdzeniu przed każdym doręczeniem przeprowadzanym zgodnie z zasadami ustanowionymi przez rozporządzenie nr 1393/2007, a w szczególności w jego art. 16.
- 69 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że art. 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy przesłanki zastosowania tego przepisu są spełnione, nie trzeba każdorazowo sprawdzać, czy doręczenie dokumentu pozasądowego wywołuje skutki transgraniczne i jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

W przedmiocie kosztów

- 70 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 16 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „dokumentu pozasądowego”, o którym mowa w tym przepisie, nie obejmuje jedynie dokumentów sporządzonych lub poświadczonych przez organy władzy**

publicznej lub urzędników państwowych, ale także dokumenty prywatne, których formalne przekazanie ich adresatowi mającemu miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą jest niezbędne do wykonywania, udowodnienia lub ochrony prawa, bądź roszczeń w sprawach cywilnych lub handlowych.

- 2) Rozporządzenie nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że doręczenie dokumentu pozasądowego zgodnie z ustanowionymi przez to rozporządzenie zasadami jest dopuszczalne nawet wtedy, gdy pierwsze doręczenie tego dokumentu zostało już dokonane przez wnioskodawcę inną drogą przekazania nieprzewidzianą przez wspomniane rozporządzenie lub za pomocą innego, ustanowionego przez to rozporządzenie sposobu przekazywania.
- 3) Artykuł 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy przesłanki zastosowania tego przepisu są spełnione, nie trzeba każdorazowo sprawdzać, czy doręczenie dokumentu pozasądowego wywołuje skutki transgraniczne i jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Podpisy